Como evitamos, con urxencia, que a pobreza se herde en Galicia?

Noemí Iglesias Rodríguez

Investigadora, Programa Desenvolvemento Rexional e Integración Económica, USC

VII FORO POBREZA, EXCLUSION SOCIAL, TERCEIRO SECTOR E VOLUNTARIADO #HerdarPobreza

Rede Europea de Loita contra a Pobreza e a Exclusión Social – Galicia

PERSPECTIVAS DA POBREZA

Criterios das persoas en risco de pobreza y/o exclusión social (Estratexia Europa 2020):

- Ingresos <60% da mediana do ingreso equivalente ou por unidade de consumo, e/ou
- Privación material severa (4 dos 9 items definidos), e/ou
- Vivir en fogares con intensidade de emprego <20% do total do seu potencial de traballo no ano anterior á entrevista

↓

O concepto de pobreza e a súa forma de medila delimitan a forma en que se deseñan e avalían as políticas para combatila

PRESENZA DA POBREZA INFANTIL NAS AXENDAS POLÍTICAS

- 2008: a UE crea un grupo de traballo sobre pobreza e benestar na infancia con recomendacións suscritas pola Comisión Europea e os estados membros

- 2013: a Comisión Europea publica a recomendación, suscrita por todos os estados membros “Investir na infancia, romper o ciclo das desvantaxes”

- 2015: por primeira vez, a pobreza infantil está presente nos Obxectivos do Milenio da ONU.

“INVESTIR NA INFANCIA, ROMPER O CICLO DAS DESVANTAXES”

Tres pilares para desenvolver políticas:

- Acceso a recursos axeitados
- Acceso a servizos de calidade
- Apoiar a participación e empoderamento da infancia

Informe de avances e recomendacións a España despois de 4 anos

- Mellorar o investimento social: xenerosa prestación social universal para nenos e nenas
- Reforzar o investimento en educación nos grupos máis vulnerables
- Incrementar a atención da primeira infancia para facilitar a conciliación familiar e profesional, reducir desigualdades e mellorar as oportunidades dos grupos vulnerables

POBREZA? INFANTIL?

Cómo medir o benestar de nenas e nenos?

- Os nenos pobres viven en fogares pobres
  - pero as súas necesidades e estándares de vida poden ser diferentes aos dos adultos, incluso convivindo no mesmo fogar
- A maioría dos items de privación material e exclusión social recollidos na EU-SILC son relevantes
  - pero existe información específica sobre a situación e as necesidades da infancia

Guio, Gordon, Marlier, Najera & Pomati (2017)

Medida de privación material e exclusión social para a poboación infantil da UE

PROPORCIÓN DE NENOS CON CARENCIA MATERIAL POR ITEM

	Proteins	Fruits & vegetables	Indoor games	Shoes	Internet	Books	Friends	School trips	Outdoor equipment	Home warm	Clothes	Celebration	Leisure	Car	Furniture	Holidays	Arrears
Sweden	0.0	0.1	0.3	0.3	0.4	0.6	0.7	0.8	0.8	0.8	0.9	1.5	2.8	3.1	5.7	5.8	8.9
Finland	0.2	0.3	0.2	0.7	0.4	0.5	0.1	0.8	0.3	0.8	3.3	0.4	1.4	3.6	11.7	7.3	16.6
Denmark	0.7	0.5	0.8	2.3	0.5	2.7	1.5	1.4	2.3	2.3	1.9	1.4	3.4	5.2	14.5	9.1	10.1
Austria	2.0	0.6	1.2	1.1	1.1	1.2	3.5	2.7	3.1	4.6	1.9	1.8	10.0	7.0	15.5	17.7	11.0
Netherlands	2.5	0.6	0.4	3.9	0.2	0.5	1.1	1.6	1.6	2.9	1.6	1.9	6.2	6.7	25.3	15.7	9.0
Luxembourg	1.2	0.9	1.6	0.9	1.0	0.8	2.5	3.5	2.7	1.0	2.8	2.0	2.7	2.2	21.0	9.5	6.1
Slovenia	1.3	0.9	1.3	1.1	1.2	1.0	3.3	2.4	1.9	3.8	5.7	2.6	10.9	3.1	15.7	7.2	28.7
Spain	3.0	1.6	3.5	3.0	13.3	2.3	13.0	10.9	6.0	12.1	7.8	11.6	12.9	6.7	46.1	34.2	17.7
Germany	4.0	1.9	0.8	2.2	1.0	0.8	1.8	0.7	1.4	5.6	2.2	1.8	6.3	4.4	18.9	17.7	9.5
Malta	7.0	2.0	2.2	6.0	4.3	2.1	5.2	2.6	4.2	21.6	6.0	5.2	6.1	4.5	30.2	35.5	22.3
Cyprus	2.5	2.1	3.8	1.4	8.2	5.7	12.7	2.8	8.2	25.7	5.6	11.5	21.9	1.5	60.8	41.1	41.7
Belgium	2.5	2.2	2.5	3.6	3.7	4.4	5.9	3.8	4.0	4.9	8.2	5.8	9.1	7.6	18.5	19.5	12.2
Italy	5.9	2.6	5.6	3.0	10.8	7.8	7.5	9.7	6.1	18.3	8.6	7.3	14.0	2.3	39.0	30.0	20.9
France	2.4	2.8	1.1	5.4	2.0	1.2	2.6	4.8	1.8	5.4	8.9	5.5	6.5	2.9	28.1	11.9	14.9
Portugal	1.3	2.9	5.5	3.5	11.6	6.5	13.9	9.3	4.6	25.6	14.5	8.4	23.5	9.8	57.6	36.7	17.6
Ireland	3.6	3.1	1.4	6.7	5.2	1.0	3.4	3.3	3.4	10.1	12.4	3.2	7.1	6.8	28.8	53.8	25.9
Czech Republic	4.8	3.1	3.0	2.9	3.9	1.9	2.4	5.2	7.7	6.0	6.3	3.7	8.9	11.7	47.5	9.0	10.3
Poland	2.9	3.5	2.3	1.4	3.1	2.9	8.8	8.9	4.3	7.9	3.2	9.9	19.0	7.8	31.6	26.4	19.1
United Kingdom	3.1	3.9	1.4	2.2	4.6	1.0	7.2	3.5	5.6	10.1	3.6	2.3	6.3	10.7	32.7	35.4	18.2
EU-28	**5.2**	**4.1**	**4.7**	**4.7**	**7.0**	**4.4**	**8.4**	**7.6**	**7.2**	**10.2**	**7.4**	**7.2**	**12.7**	**8.7**	**33.9**	**26.5**	**18.4**
Croatia	6.3	4.6	5.9	3.2	4.9	7.2	7.6	8.1	6.2	9.3	5.3	5.7	9.2	7.5	32.9	29.8	36.0
Greece	9.4	5.6	4.2	0.6	8.7	7.4	14.5	22.1	10.4	31.1	1.8	19.5	16.3	8.7	57.4	42.3	54.5
Estonia	6.2	7.1	1.7	1.7	0.9	2.6	5.2	3.2	3.7	1.5	2.6	3.7	4.1	9.9	27.9	10.7	16.2
Lithuania	6.5	8.2	2.6	0.4	5.7	2.4	9.8	6.0	6.5	25.4	12.7	5.0	19.0	12.4	49.9	18.7	17.4
Slovakia	13.3	10.1	7.9	6.6	9.2	10.8	15.8	9.1	11.4	8.0	14.4	12.5	11.5	13.9	45.3	16.0	11.2
Latvia	8.6	10.3	9.3	12.2	8.3	11.4	11.6	7.8	17.2	18.1	24.7	10.5	16.7	24.1	57.9	28.4	32.4
Romania	21.9	14.9	42.5	27.8	36.9	24.5	40.0	40.3	55.8	15.3	26.4	33.2	60.5	45.0	67.2	61.5	36.5
Hungary	22.8	23.0	13.3	8.0	18.1	15.3	31.9	15.9	17.3	12.5	27.3	15.7	21.6	30.9	53.6	51.3	36.8
Bulgaria	43.2	40.9	38.9	49.9	27.3	43.9	41.9	43.0	52.8	40.6	36.4	32.7	53.1	30.5	72.6	55.0	44.9

Source: EU-SILC 2014 cross-sectional data, authors' computation

Elaborado por Guio, Gordon, Marlier, Najera & Pomati (2017)

ROMPER AS CADEAS DE TRANSMISIÓN DA POBREZA
LÓXICA DAS POLÍTICAS

- Apuntan ás variables inductoras dos fenómenos de pobreza?
- Propician as condicións para saír da pobreza?
- Se aplican sobre os actores afectados e coa intensidade requirida?
- Están coordinadas con outras políticas de ámbitos relacionados?
- Consideran as dinámicas internas que dominan os fenómenos de pobreza? e os aspectos estructurais que afectan á distribución da riqueza?
- En qué medida están cumprindo a súa función redistributiva?

TAXA DE RISCO DE POBREZA E TRANSFERENCIAS SOCIAIS

QUE ESTÁ A PASAR COA INFANCIA?

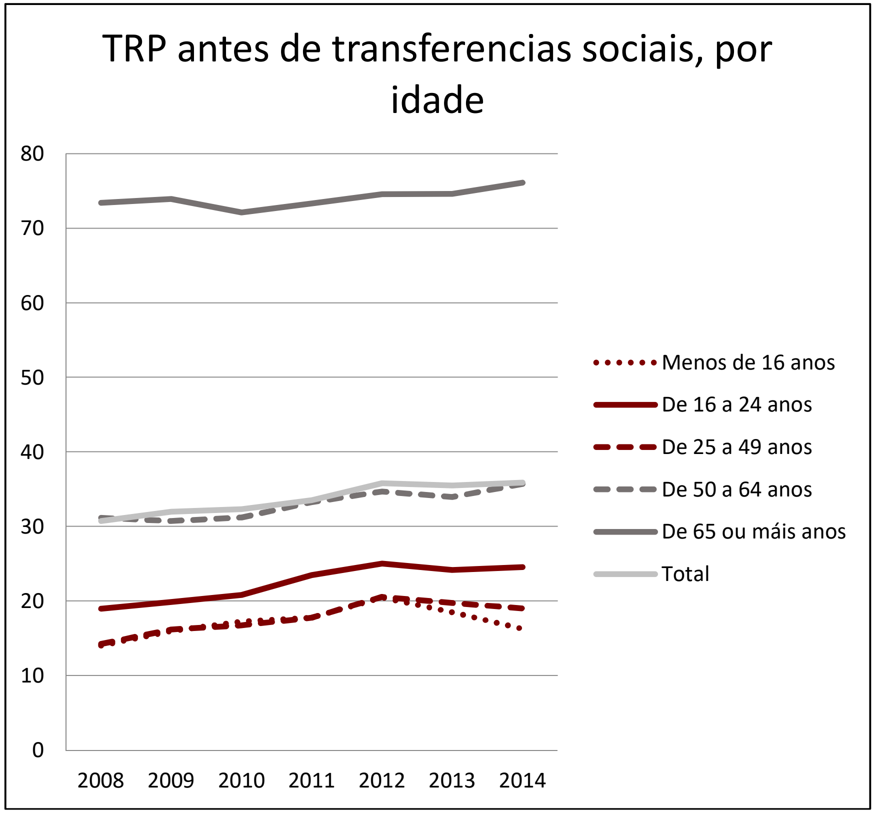

Fonte: IGE (Enquisa Estrutural a Fogares)

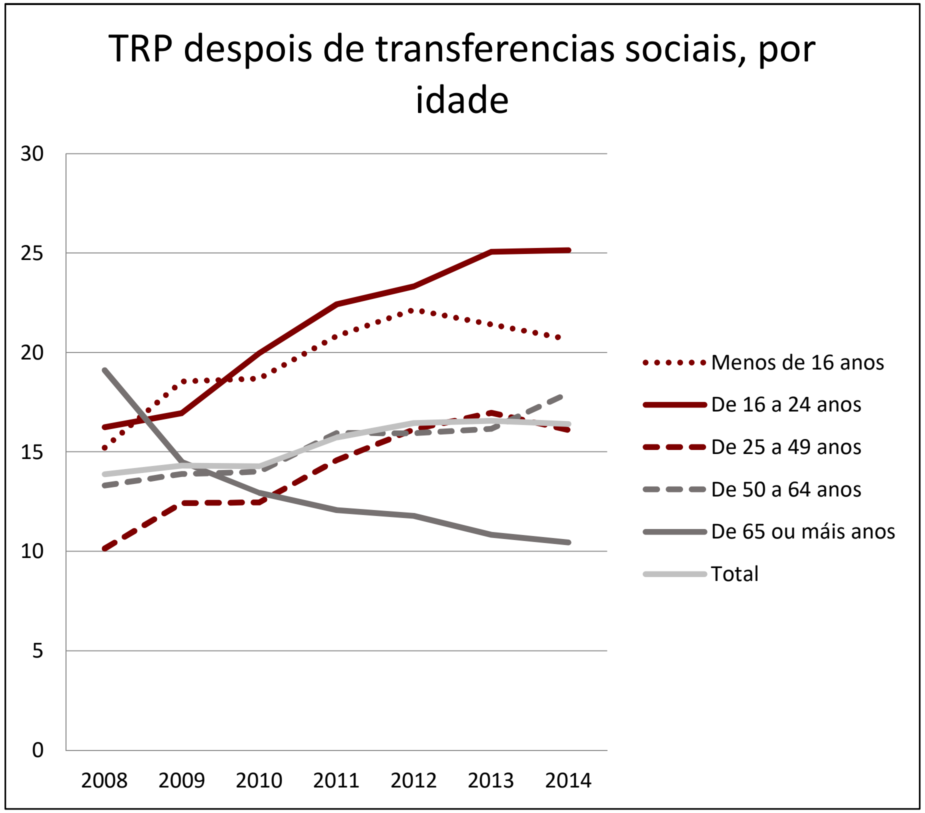

Fonte: IGE (Enquisa Estrutural a Fogares)

POSIBLES EXPLICACIÓNS

- Trampa de pobreza: desaxuste do sistema de impostos e transferencias que non garantiza a saída da pobreza ou provoca novas entradas na pobreza

- Baixo gasto en protección social para infancia e familia

- Baixa efectividade da rede de protección social

↓

"Os investimentos que facemos agora en infancia en desventaja promoven a movilidade social, crean oportunidades e fortalecen a unha sociedade e a unha economía vibrantes, saudabeis e inclusivas" (Heckman , premio Nobel Universidade de Chicago)

INVESTIMENTO EN PROTECCION SOCIAL

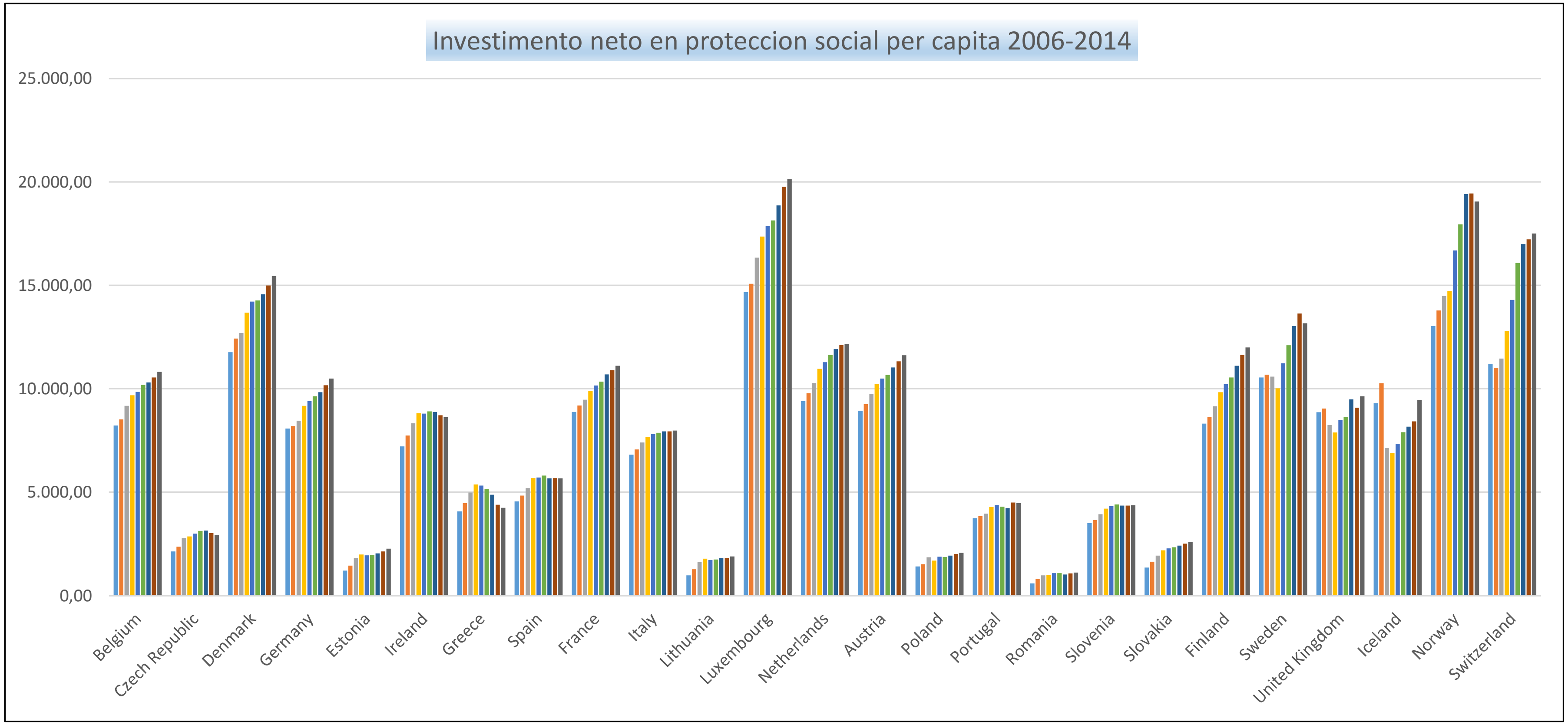

Fonte: ESSPROSS, 2017

ALGUNHAS CAUSAS

ARRAIGADAS NA CULTURA

- Cultura de familia (non Estado) como responsable dos dependentes
- A protección social é considerada un gasto e non un investimento
- Recortes post Gran Recesión
- Baixa atención á infancia nas políticas públicas. Falta de visión da oportunidade contida nesta fase clave e breve

CAUSAS ESTRUCTURAIS

- Mercado de traballo en transformacion: o desemprego / os empregos / os salarios
- Menor participación dos salarios no ingreso nacional
- Transferencias sociais redistributivas tenden a reducirse
- Sistema fiscal menos progresivo nas capas de ingresos máis altos

ALGUNHAS PROPOSTAS

Atkinson, 2015 “Inequality: what can be done?”

- Emprego público con salario mínimo [Holanda, USA (goberno de Carter)]
- Salario mínimo digno e código de práctica para limitar os salarios máis altos
- Aumento da progresividade do imposto ao ingreso persoal
- **Subsidio infantil universal e gravable combinado con tasa impositiva progresiva**
- Ingreso básico ou de ciudadanía / ingreso de participación
- Renovación da seguridade social

Grazas

Noemí Iglesias Rodríguez

Investigadora no Programa Desenvolvemento Rexional e Integración Económica da USC

noemi.iglesias@rai.usc.es